

Інформаційний бюлетень ЕнергоФакти

Випуск 7

Вересень 2012 року

Шановні громадяни!

У грудні 2012 року добігає кінця термін експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української АЕС. Законодавство України передбачає процедуру продовження терміну експлуатації енергоблоків в понадпроектний строк. Одним з важливих елементів даної процедури є громадські слухання з питань обґрунтування безпеки продовження терміну

експлуатації ядерних установок та можливого впливу на навколишнє середовище. Органи місцевого самоврядування зони спостереження Южно-Української АЕС, керуючись Законодавством України, прийняли рішення про проведення громадських слухань з розгляду матеріалів з обґрунтування безпеки продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української АЕС.

У цьому випуску інформаційного

бюлетеня ВП ЮУАЕС розміщено зведений план проведення громадських слухань з розгляду матеріалів з обґрунтування безпеки продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української АЕС і супроводжуваних заходів, а також Пояснювальна записка до матеріалів з оцінки впливів на навколишнє середовище продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС.

З інформацією щодо громадських слухань, а також з матеріалами з обґрунтування безпеки продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української АЕС, порядком подання запитів, пропозицій, запитань Ви можете ознайомитись на офіційному інтернет-сайті ВП «Южно-Українська АЕС» за адресою www.sunpp.mk.ua (вкладка меню «Продовження терміну експлуатації»).

План проведення громадських слухань з розгляду матеріалів з обґрунтування безпеки продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 Южно-Української АЕС та супроводжуваних заходів

П.н.	Назва населеного пункту	Дата проведення	Місце проведення	Початок слухань	Супроводжувачі заходи громадських слухань
1	м. Южноукраїнськ	01 листопада 2012 р. (четвер)	Палац культури «Енергетик» м. Южноукраїнськ	17 ³⁰	—
2	м. Первомайськ	02 листопада 2012 р. (п'ятниця)	Міський будинок культури	10 ⁰⁰	12 ³⁰ -13 ³⁰ Концерт самодіяльних художніх колективів м. Южноукраїнська
3	смт Доманівка	09 листопада 2012 р. (п'ятниця)	Районний будинок культури	13 ³⁰	12 ⁰⁰ -13 ⁰⁰ Концерт самодіяльних художніх колективів м. Южноукраїнська
4	смт Братське	14 листопада 2012 р. (середа)	Районний будинок культури	15 ⁰⁰	13 ³⁰ -14 ³⁰ Концерт самодіяльних художніх колективів м. Южноукраїнська
5	м. Вознесенськ	16 листопада 2012 р. (п'ятниця)	Міський будинок культури	10 ⁰⁰	12 ³⁰ -13 ³⁰ Концерт самодіяльних художніх колективів м. Южноукраїнська
6	смт Арбузинка	17 листопада 2012 р. (субота)	Площа Центральна, 18 (приміщення сесійної зали районної ради)	10 ⁰⁰	12 ³⁰ -13 ³⁰ Концерт самодіяльних художніх колективів м. Южноукраїнська

Примітка: Дата, час та місце проведення громадських слухань встановлені відповідними районними державними адміністраціями та виконавчим комітетом Южноукраїнської міської ради.

Пояснювальна записка до матеріалів з оцінки впливів на навколишнє середовище продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС

1 Вступ

Продовження терміну експлуатації діючих енергоблоків атомних електростанцій визначається «Енергетичною стратегією України на період до 2030 року» [1] однією з необхідних умов реалізації цілей і завдань цієї стратегії. Встановлені проектами 30-річні терміни експлуатації діючих АЕС ґрунтувались на надзвичайно консервативних підходах, що базувались на знаннях часів розробки цих енергоблоків, при відсутності значного досвіду їхньої експлуатації. Практичний досвід експлуатації показав, що фактичний термін служби основних елементів АЕС вищий, ніж це припускалось раніше, а заміна інших

елементів може бути здійснена з прийнятними витратами.

Тенденція щодо продовження терміну експлуатації енергоблоків є прийнятною у багатьох країнах, які експлуатують атомні електростанції. Продовження терміну експлуатації АЕС України у надпроектний період дозволить забезпечити як підтримку виробництва електроенергії на досягнутому рівні до введення нових потужностей, так і здійснити накопичення необхідних коштів на виведення з експлуатації енергоблоків без істотного збільшення навантаження на споживача.

Першим з українських енергоблоків ВВЕР-1000, у якого завершується

за проектом термін експлуатації 31.12.2012 р., є енергоблок №1 Южно-Української АЕС. Економічну доцільність продовження експлуатації цього блоку демонструють такі цифри: якщо орієнтовні витрати на будівництво нового блоку за міжнародною практикою складають ~ 60-80 млрд. грн. (~ 5-7 млрд. €), то витрати на продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС за оцінками складуть ~ 3500 грн. на 1 кВт встановленої потужності або 3,5 млрд. грн. у цілому, що становить ~ 5% вартості будівництва нового блоку.

2 Законодавство України та вимоги ратифікованих Україною

міжнародних угод, пов'язаних з продовженням терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС

Порядок прийняття рішення щодо продовження терміну експлуатації енергоблоків українських АЕС визначається Законом України «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення» [2]. У Статті 6 цього Закону зазначається: «Рішення щодо продовження терміну експлуатації існуючих ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними

відходами, які мають загальнодержавне значення, приймається органом державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки на підставі висновку державної експертизи з ядерної та радіаційної безпеки шляхом внесення змін до ліцензії на експлуатацію ядерної установки або об'єкта, призначеного для поводження з радіоактивними відходами».

Слід підкреслити, що з прийняттям Верховною Радою України 25.06.2009 р. Закону №1566-VI [3], чинні формулювання Статті 6 Закону [2], та інших його статей, не передбачають розробку техніко-економічного обґрунтування та виконання оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) діяльності з продовження терміну експлуатації енергоблоків для прийняття відповідного рішення.

Разом з тим, стратегічна спрямованість України до Європейського Співтовариства передбачає створення необхідних передумов для цього: поглиблення демократичних реформ, адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС, розширення практичного співробітництва у багатьох сферах, зокрема, у сфері колективної безпеки, і в першу чергу - ядерної безпеки, оскільки ядерні ризики та ядерні аварії потенційно мають трансграничний характер. Виконання Україною міжнародних угод приділяється особлива увага. Законом «Про міжнародні договори України» [4] визначається, що якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору (Ст.19).

Особливу роль у розвитку екологічного законодавства країн ЄС зіграли прийняті і Україною «Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у трансграничному контексті» (Конвенція Еспо) [5] та «Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» (Орхуська Конвенція) [6].

2.1 Конвенція Еспо

Конвенцією Еспо встановлюються певні обов'язки країн щодо запланованого виду діяльності (до їх переліку входять і атомні електростанції та інші споруди з ядерними реакторами), який може призводити до значного шкідливого трансграничного впливу, зокрема:

- оповіщення інших сторін, що можуть бути зачепленими цією діяльністю;
- підготовку документації з оцінки впливу на навколишнє середовище запланованої діяльності;
- консультації з зачепленими сторонами, які проводяться на підставі документації з оцінки впливу на навколишнє середовище.

Визначено, що «запланована діяльність» це будь-яка діяльність чи будь-яка суттєва зміна у тій чи іншій

діяльності, яка вимагає прийняття рішення компетентним органом відповідно до вживаної національної процедури.

Також, «Оцінка впливу на навколишнє середовище» означає національну процедуру оцінки можливого впливу запланованої діяльності на навколишнє середовище ([5], Ст.1).

Стаття 2, п.2, Конвенції Еспо передбачає, що кожна Сторона вживає необхідних законодавчих, адміністративних чи інших заходів для здійснення положень цієї Конвенції, включаючи, стосовно запланованих видів діяльності, які можуть чинити значний шкідливий трансграничний вплив, установа процедура оцінки впливу на навколишнє середовище, яка дає можливість участі громадськості, та підготовку документації з оцінки впливу на навколишнє середовище, наведеної у Додатку II Конвенції [5]: «Додаток II Зміст документації про оцінку впливу на навколишнє середовище.

Інформація, яка підлягає включенню до документації про оцінку впливу на навколишнє середовище, відповідно до статті 4, як мінімум, містить:

- опис запланованої діяльності та її цілі;
- опис, за необхідності, розумних альтернатив (наприклад, географічного або технологічного характеру) запланованої діяльності, у тому числі варіанту відмови від діяльності;
- опис тих елементів навколишнього середовища, які, ймовірно, будуть суттєво зачеплені запланованою діяльністю або її альтернативними варіантами;
- опис можливих видів впливу на навколишнє середовище запланованої діяльності та її альтернативних варіантів і оцінку масштабів впливу;
- опис запобіжних заходів, спрямованих на те, щоб звести до мінімуму шкідливий вплив на навколишнє середовище;
- конкретне зазначення заходів прогнозування та вихідних положень, які лежать в їхній основі, а також відповідні дані про навколишнє середовище, які використовуються;
- опис прогалин у знаннях та невизначеностей, які були виявлені під час підготовки потрібної інформації;
- за необхідності, короткий зміст програм моніторингу та управління, усіх планів післяпроектного аналізу;
- резюме нетехнічного характеру, за необхідності, з використанням візуальних засобів подання матеріалів (карт, графіків і т. ін.).».

2.2 Орхуська Конвенція

Основні вимоги Орхуської Конвенції [6], пов'язані з продовженням терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС, стосуються громадського обговорення запланованої діяльності - інформування про неї, надання доступу до відповідної інформації, проведення обговорень з можливістю подання в письмовій або, під час громадських слухань, в усній формі

будь-яких запитань, зауважень або міркувань, та врахування належним чином у відповідному рішенні результатів участі громадськості в обговореннях.

Статтею 1 («Мета») Конвенції [6] визначається, що кожна зі Сторін гарантує права на доступ до інформації, на участь громадськості в процесі прийняття рішень і на доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища.

Термін «Сторона» означає Договірну Сторону цієї Конвенції, а «екологічна інформація» - будь-яку інформацію про:

а) стан таких складових навколишнього середовища, як повітря і атмосфера, вода, ґрунт, земля, ландшафт і природні об'єкти, біологічне різноманіття та його компоненти, включаючи генетично змінні організми, та взаємодію між цими складовими;

б) фактори, такі як речовини, енергія, шум і випромінювання, а також діяльність або заходи, включаючи адміністративні заходи, угоди в галузі навколишнього середовища, політику, законодавство, плани і програми, що впливають або можуть впливати на складові навколишнього середовища, зазначені вище в підпункті а), а також аналізі затрат і результатів та інший економічний аналіз і припущення, використані в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються навколишнього середовища;

с) стан здоров'я та безпеки людей, умови життя людей, стан об'єктів культури і споруд тією мірою, якою на них впливає або може вплинути стан складових навколишнього середовища або через ці складові, фактори, діяльність або заходи, зазначені вище в підпункті б).

Таким чином міжнародне законодавство становить на перше місце саме діяльність з оцінки впливу на навколишнє природне середовище, процес моніторингу та вивчення можливих негативних впливів від експлуатації підприємства та широке загальне обговорення вказаного питання з громадськістю.

У той же час, одним з основних аспектів діяльності ВП «Южно-Українська АЕС» є підтримка на високому рівні і постійне підвищення ядерної, радіаційної та екологічної безпеки, а також охорона навколишнього середовища. В рамках цієї діяльності ведеться безперервний контроль викидів і скидів радіоактивних речовин у навколишнє середовище, вимірюється концентрація радіонуклідів у воді, донних відкладаннях, ґрунті, рослинності, в атмосферному повітрі та опадах.

Ці спостереження за весь період експлуатації ЮУАЕС знайшли своє відображення у щорічних звітах. Зокрема, дані про стан радіаційної безпеки і протирадіаційного захисту на ВП ЮУАЕС - у «Звітах з радіаційної безпеки на підприємстві», а результати моніторингу нерадіаційного впливу ВП ЮУАЕС на навколишнє середовище - у «Звітах з оцінки впливу

нерадіаційних факторів».

Враховуючи вимоги Українського та міжнародного законодавства з питання продовження терміну експлуатації енергоблоку № 1 ЮУАЕС, створено добірку документів і матеріалів з оцінки впливу на навколишнє середовище продовження терміну експлуатації енергоблоку № 1 ЮУАЕС у яку включено матеріали:

- Звіт з періодичної переоцінки безпеки (глава 14 «Оцінка впливу на навколишнє середовище»);
- Екологічний аудит енергоблоків ЮУАЕС;
- Екологічна оцінка Комплексної (зведеної) програми підвищення безпеки енергоблоків АЕС України;
- Національний звіт України «Результати проведення стрес-тестів»;
- інші матеріали відповідно до переліку, що додається.

3. Матеріали та документація про оцінку впливу на навколишнє середовище продовження терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС

3.1 Звіт з періодичної переоцінки безпеки. Фактор №14. Вплив експлуатації АЕС на навколишнє середовище

У зв'язку із завершенням у 2012 році проектного терміну експлуатації енергоблоку №1 ЮУАЕС експлуатуючою організацією ДП НАЕК «Енергоатом» та ВП ЮУАЕС розглядається питання про можливість продовження терміну експлуатації енергоблоків АЕС. Основним документом, на базі якого має бути ухвалено рішення щодо продовження терміну дії ліцензій АЕС на експлуатацію енергоблоків у надпроектний період, є «Звіт з періодичної переоцінки безпеки» (далі - ЗППБ).

У рамках ЗППБ виконано аналіз 14 факторів безпеки (ФБ), які групуються за главами, кожна з яких представлена у вигляді окремого звіту. За результатами оцінки всіх факторів безпеки виконано комплексний аналіз безпеки, який також оформлений окремим звітом.

Главою ФБ-14 є звіт «Вплив експлуатації АЕС на навколишнє середовище» [7]. Його завданням визначається:

- опис існуючої системи радіаційного контролю впливу ЮУАЕС на навколишнє середовище, здійснюваних заходів щодо модернізації цієї системи, представлення на підставі результатів моніторингу інформації щодо фактичного впливу АЕС на навколишнє середовище;
- проведення порівняльного аналізу результатів фактичного впливу ЮУАЕС на навколишнє середовище із установленими лімітами;
- представлення інформації про діяльність, спрямовану на зниження радіаційного впливу АЕС на навколишнє середовище та про відсутність передумов для перевищення встановлених лімітів у період надпроектної експлуатації.

Продовження у наступному випуску.

Засновник: адміністрація ВП «Южно-Українська АЕС»
ДП НАЕК «Енергоатом»
Адреса: Відділ роботи з громадськістю та засобами масової інформації,
ВП «Южно-Українська АЕС», м. Южноукраїнськ,
Миколаївська обл., 55000.
Розповсюджується безкоштовно

Начальник відділу роботи з громадськістю та засобами масової інформації ВП ЮУАЕС
Володимир Зернопольський

Дизайн та верстка - Олександр Пелюх

При використанні інформації посилання на джерело обов'язкове
Відділ роботи з громадськістю та засобами масової інформації ВП ЮУАЕС
Тел.: (05136) 5-64-44, 4-11-61, 2-86-69
Факс: (05136) 2-18-35
Електронні адреси: oinfo@sunpp.atom.gov.ua
smi@sunpp.atom.gov.ua

Бюлетень надруковано в ТОВ «Южполіграфсервіс»
Адреса: вул. Доброготова, 19а,
м. Херсон,
Херсонська обл., 73001
Тираж 25 500 примірників. Замовлення №2154
від 27.09.2012.